

HUR USA ANVÄNDER SKANDINAVIEN FÖR ATT FÅ MED EUROPA PÅ KRIG

EIRIK VOLD

De senaste 20 åren har de skandinaviska länderna brutit med en hundraårig freds-tradition och gått i krig mot Jugoslavien, Afghanistan, Irak och Libyen. Medan miljontals oskyldiga människor drabbades, blev statsministrarna som drog in Danmark och Norge i krig mot Irak och Libyen, Fogh-Rasmussen och Jens Stoltenberg, general-sekreterare för NATO. Hemliga WikiLeaks dokument avslöjar hur Nato och USA arbetar för att förvandla Skandinavien från en fredsbastion till krigsstat och de använder Skandinavien som fredsrykte för att få med resten av Europa i USA:s krig.

WikiLeaks-dokumenterna som avslöjade hur USA i hemlighet ingrep i norsk politik för att dra in Norge i Afghanistan-kriget, avslöjar också en mer omfattande trend: Att USA använder Skandinavien för att få med Europa på krig. Washington använder Skandinavien för att få Europa att underkasta sig USAs globala dagordning. Och ge blodiga angreppskrig ett progressivt ansikte.

Ett av de viktigaste inslagen i USAs globala militära maktutövning de senaste 20 åren är indragningen av Europa som juniorpartner, både militärt och politiskt. Medan NATO under organisationens första 50 år, från grundandet 1949 till 1999, inte deltog i ett enda angreppskrig, har NATO de senaste 20 åren militärt angripit Jugoslavien, Afghanistan och Libyen. Dessutom deltog en rad NATO-länder i USAs krig i Irak och Syrien. Europa var den centrala brickan i förändringen av NATO från försvarsallians till redskap för USAs krig mot fjärran länder. Inordningen av Europa, genom NATO, i USAs strategi för global militär hegemoni har huvudsakligen två syften. Det ena är att avlasta USA militärt och ekonomiskt. Det andra är att ge trovärdighet åt den nya retoriken som blir allt viktigare för att legitimera USAs interventioner – nämligen så kallade humanitära skäl och *"responsability to protect"*.

I en tid när Washingtons internationella anseende har sjunkit betydligt – trovärdiga opinionsundersökningar visar att USA i dag anses som det största hotet mot världsfreden, är den andra funktionen kanske den viktigaste. I denna artikel ska jag studera det som troligtvis har blivit en nyckelfaktor för att dra in Europa i USAs globala krigsmaskineri: Skandinavien, de länder som mer än någon annan del av världen förknippas med humanitära, fredliga och demokratiska värderingar som NATO försöker använda för att lansera sina krig.

Det främsta uttrycket för denna uppseendeväckande tendens är det faktum att NATO har valt två generalsekreterare i rad från skandinaviska länder. Anders Fogh Rasmussen, som fick jobbet efter att ha dragit in Danmark i Irak-kriget, och nuvarande Jens Stoltenberg som blev utvald efter att ha fått Norge att gå i främsta ledet som den mest aggressiva deltagaren i NATOs bombningar av Libyen 2011.

Utgångspunkten för denna analys är hemligstämplade dokument från USAs ambassad i Oslo, som behandlar USAs hemliga påverkningskampanj för att få Norge att bidra mer

i kriget i Afghanistan. Dokumenten är för det mesta rapporter från USAs ambassadör i Norge till bland andra utrikesdepartementet i Washington, CIA och den militära underlättelsejätten DIA. Men i ambassadörens referat från de hemliga mötena med andra NATO-ambassadörer i Oslo, framkommer också att få Norge att ansluta sig till krig, kan vara avgörande för att få andra mer tveksamma europeiska länder att göra detsamma.

Ett hemligt möte i Oslo

Det var en mulen morgon 20 september 2007 som sex ambassadörer från USA, Afghanistan och en rad centraleuropeiska NATO-länder, däribland Danmark, samlades till ett frukostmöte i Oslo, lett av brittiska ambassaden. Medan en lätt bris gjorde kylan utanför ännu lite kallare, satte sig diplomaterna ner för att diskutera ett krig som rasade 500 mil sydost om den norska huvudstaden – i Afghanistan.

Ambassadorsmötet i Oslo ingick i en större internationell insats för att USA och NATO skulle lyckas med det som ingen stormakt tidigare hade uppnått: att knäcka det afghanska motståndet. Denna gång handlade det om att dra in fler NATO-länder djupare i kriget mot Talibanregimen, och målet för mötet i Oslo var att få Norge att bidra med större ekonomiska och militära resurser, eller, som dåvarande USA-ambassadören formulerade det i rubriken på den rapport som sedan skrevs: ”Att få Norge att göra mer i Afghanistan”

Whitneys rapport från Oslo sändes till Washington och USAs ambassad i Kabul några dagar efter mötet: ”20:e september deltog de lokala danska, nederländska, afghanska och kanadensiska ambassadörerna i en frukost med de nyckelallierade i Afghanistan, på inbjudan av Storbritanniens ambassadör David Powell. Frukosten handlade om olika sätt att säkra en förnyelse (och förhoppningsvis utvidgning) av Norges NATO-förpliktelser, särskilt med Operation Mentor och Förbindelsegrupperna (NATO-enheter för träning av afghanska styrkor) och specialstyrkorna. I linje med vad USAs ambassad länge har argumenterat för, enades ambassadörerna om att uppmuntra norsk opinion till samlat stöd för Afghanistankriget, innefattande en konferens organiserad av en norsk NGO,” skriver USAs ambassadör.

När Norge går till krig kommer Europa efter

Av dokumenten framgår det att USA hösten 2007 önskat att Norge skulle sända den berömda och eftertraktade Telemarksbataljonen till Afghanistan. Av de närvarande diplomaterna ställde sig emellertid flera tvivlande till att detta skulle vara önskvärt och realistiskt. Flera menade att bataljonen inte skulle kunna göra något betydande skillnad, trots sin status som stridbar och professionell enhet, om den bara skulle sändas ut i sex månader. Däremot framkom att USA, de NATO-allierade och Karzai-regeringen önskade norsk närvaro i Afghanistan av helt andra skäl:

”Flera ambassadörer sa också att även om Telemarksbataljonen skulle skickas så skulle en så kort tid där (sex månader) begränsa nyttan till symbolisk. Norges betydelse som ett avgörande land i försvarsfrågor påpekades. Trots sin blygsamma storlek bidrar Norges medverkan i säkerhetsoperationer till att uppmuntra andra länder att ansluta sig och tro att det kan vara till nytta. Den nederländske ambassadören sa att ”det Norge gör militärt är avgörande.”

Uttrycket ”*swing state*” är mest känt från USAs presidentval om enkelt delstater som kan avgöra valresultatet. Ambassadörerna på brittiska ambassaden pekade alltså ut Norge som en ”*swing state*” eller tungan på vågen för NATO-allierades deltagande i krig. Om USA eller NATO lyckas få med Norge, kan det ha avgörande betydelse för att få andra tvekan- de europeiska NATO-länder att låta sig övertalas eller pressas till att också ansluta sig.

I dokumentet vidarebefordrar Whitney också den nederländske ambassadörens be- skrivning av hur en djupare indragning av Norge i Afghanistankriget kunde bidra till att påverka den nederländska opinionen: ”Den nederländske ambassadören, Ronald van Roeden, beskrev hur Nederländerna snart skulle avgöra vad som sker när dess mandat (för att delta i Afghanistan-kriget) upphör i augusti 2008. Han påpekade att folkets en- gagemang hade minskat efter nederländska förluster och att de var mycket oroliga över narkotikasituationen. Nederländerna underströk behovet av en tredje partner i Afgha- nistan, och fortsätter att rikta blickarna mot Norge.

Analysen är från 2007 och inte nödvändigtvis identisk med USAs utrikes och för- svarsdepartements syn på saken. Men den kastar lika fullt ett nytt ljus över Norges roll i senare konflikter, som till exempel bombningen av Libyen och de västliga ingripande- na i Syrien. Det stämmer också med Danmarks deltagande i Irakkrigen och Sveriges uppseendeväckande inträde i det Libyenkriget. I likhet med Norge styrdes Sverige vid den tidpunkten av en regeringskoalition, där ett socialistiskt parti till vänster om social- demokratin för första gång ingick i regeringen

Europas säkerhetspolitiska gåta

Det kan vara svårt att förstå varför europeiska länder under senare tid har gått med i USAs angreppskrig i Mellanöstern och ställt sitt territorium till USAs användning för militär inringning av Ryssland. Kriget mot Irak, Afghanistan och Libyen skapade allvar- liga flyktningkatastrofer som har missbrukats av främlingsfientliga populisterna för att med stor framgång främja sin sak.

Den islamistiska terrorns enorma uppblomstring, i form av Al Qaida och IS i Europas farstu efter kriget mot Libyen och Irak, har skakat de europeiska samhällena. Flera av terrorangreppen som drabbat Europa de senaste åren, har utförts av islamister som fick fotfäste och vapen i Libyen, tack vare NATOs folkrättsstridiga krig för regimskifte där. Både upptrappningen av USAs stormaktsrivalitet mot Ryssland i Europa och kriget i Mellanöstern har drabbat Europa direkt. Hökarna i Washington planlägger däremot sina destabiliserande framstötter mot Ryssland och Mellanöstern på tryggt avstånd, väl med- vetna om att det ligger ett helt världshav mellan USA och det kaos de skapat i Europas närområden. Det behövs bara en titt på en karta för att förstå att Europa har ett helt annat egenintresse av stabilitet i Mellanöstern och konstruktiva förbindelser med Ryss- land, än vad USA har. Därför framstår det som en gåta at så många europeiska regering- ar, både konservativa och vänsterorienterade, har valt att underordna sig USAs inviter, som så uppenbar strider mot våra egna säkerhetsintressen. Wikileaks’ avslöjande av USAs hemliga påverkanskampanj i Oslo är bara en liten del av svaret. Förhoppningsvis kan det uppmuntra politikerna, akademikerna och journalisterna att undersöka ett av vår tids viktigaste och mest obehandlade politiska fenomen: det liberala Europas och Skandinavians nya roll i USAs krigsmaskineri. ■

ÖVERS. EVA BJÖRKLUND